

ПРОБЛЕМИ ДОПІНГУ В СПОРТІ

Матвієнко Аліса Петрівна

студент

Ляшевич Альона Михайлівна

к.б.н., доцент, старший викладач

кафедри медико-біологічних дисциплін

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Вступ. Допінг зараз є глобальною проблемою, яка супроводжує міжнародні спортивні події в усьому світі. Міжнародні спортивні федерації на чолі з Міжнародним олімпійським комітетом протягом останнього півстоліття намагалися зупинити поширення цієї проблеми, але безрезультатно.

Суспільство в основному прийшло до думки про те, що подібні маніпуляції спортом і спортивними результатами є небажаними і потребують контролю, регулювання і навіть заборони. Міркування щодо розробки заборон на вживання наркотиків у спорті були засновані на таких міркуваннях, як – допінг у спорті є шахрайством і несправедливим; допінг шкодить спортсменам; допінг шкодить навіть спортсменам, які не застосовують допінгу; допінг завдає шкоди суспільству. Заборони повинні підлягати виконанню, і тому вимагають складної інфраструктури для справедливого застосування, допінг є збоченням спорту, допінг є неприродним і дегуманним. Міжнародне спортивне співтовариство протягом багатьох років визнавало небезпеку всіх форм допінгу, але лише в недавньому минулому були запроваджені серйозні та все більш ефективні механізми регулювання для виявлення та контролю допінгу на основі наркотиків у спорті.

Тому вивчення проблем допінгу в сучасному спорті є актуальною темою в галузі фізичної культури і спорту.

Мета роботи. Вивчити проблеми допінгу та заборонених речовин у спорті; в'яснити їхній вплив на організм спортсменів; прослідкувати їх популярність серед спортсменів та любителів спорту.

Матеріали та методи. Для вирішення поставлених задач було використано наступні методи дослідження: аналіз та вивчення науково-методичної літератури, опис та узагальнення, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Спортивний журнал «Sports Illustrated» взяв інтерв'ю у когорти елітних олімпійських спортсменів, одне із запитань було: «Якби вам дали речовину, що покращує результативність, і вас не спіймали б і не виграли, ви б взяли її?» і 98% спортсменів відповіли «Так». Більш страшним питанням було: «Якби вам дали речовину, що підвищує продуктивність, і вас не спіймали, виграйте всі змагання протягом 5 років, а потім помрете, ви б взяли це?» і більше 50% сказали «Так» [1].

У наступних рисунках наведено дані щодо кількості порушень антидопінгових правил за даними Всесвітнього антидопінгового агенства [3] (Рис. 1, 2).

Рис. 1. Кількість порушень антидопінгових правил у всьому світі з 2013 по 2019 рік.

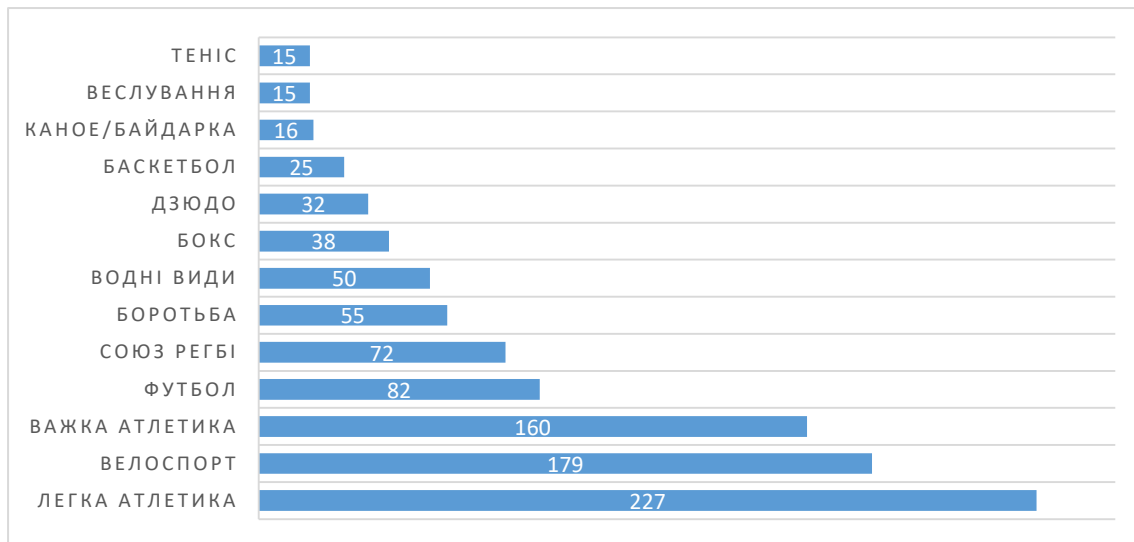

Рис. 2. Кількість порушень антидопінгових правил у всьому світі в 2019 році за олімпійськими видами спорту.

Всесвітньою антидопінговою програмою був складаний «Звіт про порушення антидопінгових правил (ADRVs) за 2019 рік. Порівнявши дані з таблиці «Загальної кількості ADRVс серед спортсменів за національністю», був розроблений рейтинг найбільш «проблемних» видів спорту та країн, що мають більш за все порушень із допінгом серед Асоціацій літніх олімпійських міжнародних спортивних федерацій (Рис. 3).

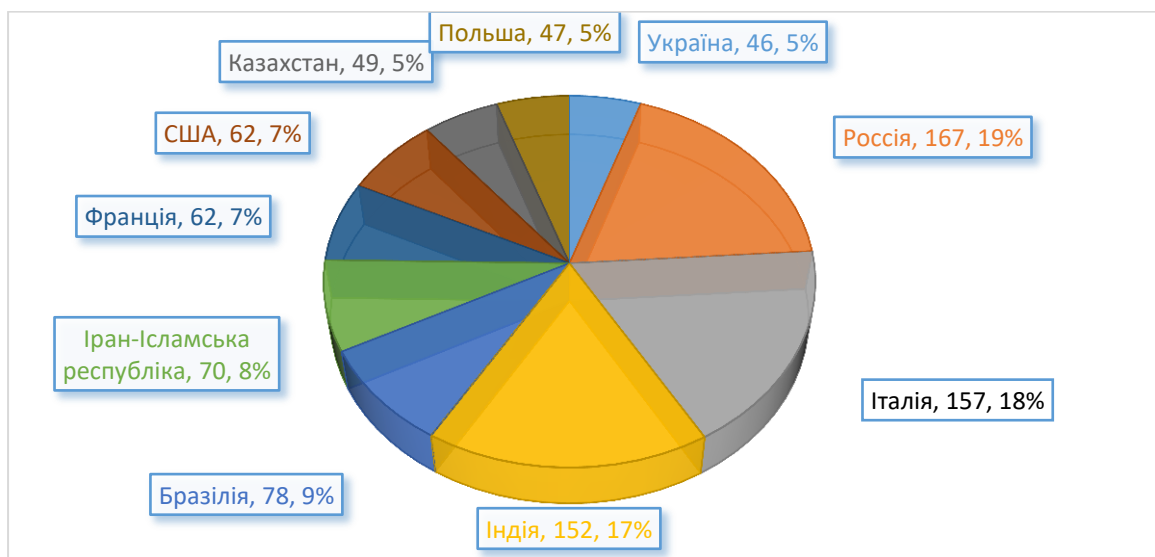

Рис. 3 Загальна кількість порушень антидопінгових правил серед спортсменів за національністю за 2019 р.

Якщо дивитися окремо на Україну, то маємо наступні дані (Рис. 4):

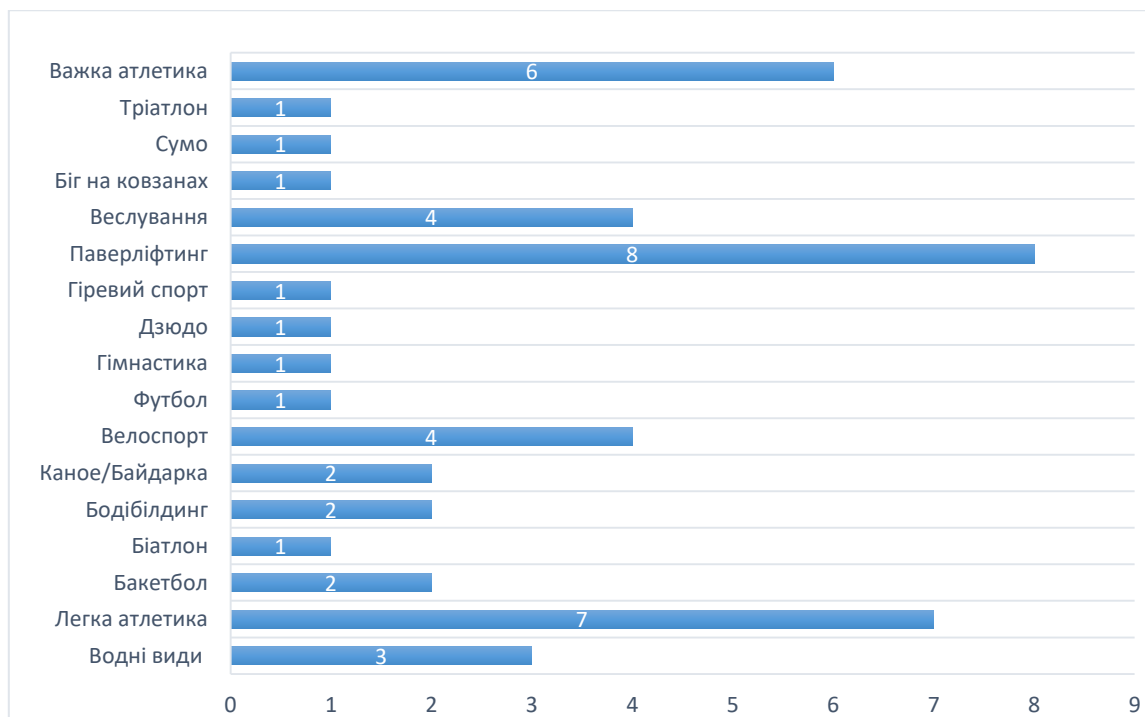

Рис. 4. Загальна кількість порушень антидопінгових правил серед видів спорту в Україні за 2019 р.

Речовини, ідентифіковані як «несприятливий аналітичний результат» в кожному класі наркотиків в ADAMS (усі види спорту) за 2020 р. (Рис. 5).

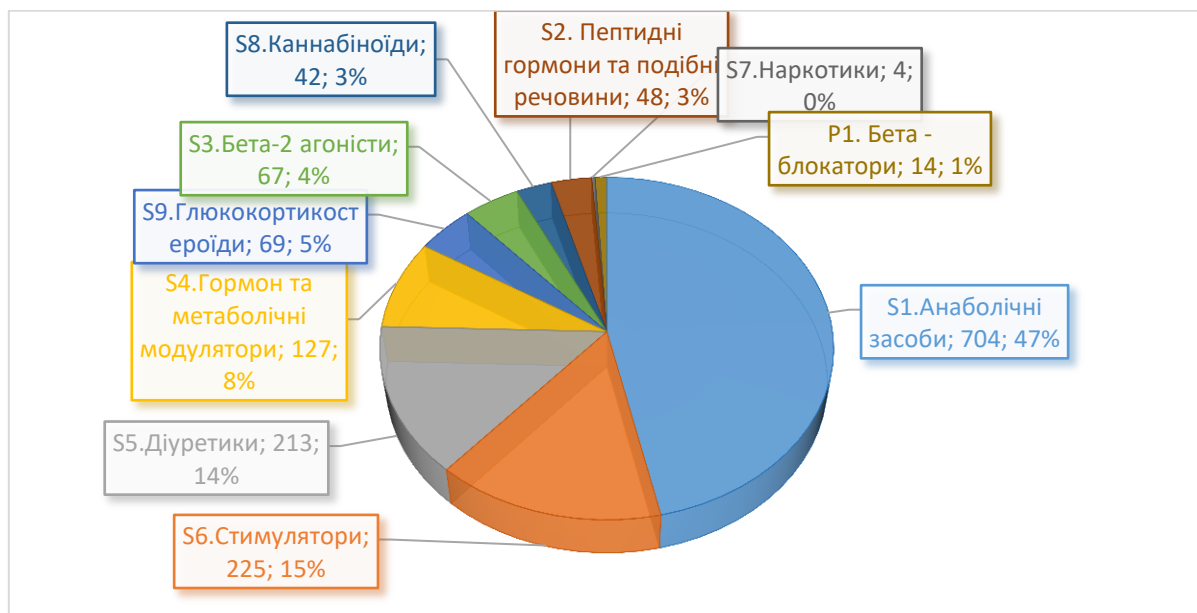

Рис. 5. Речовини, ідентифіковані як «несприятливий аналітичний результат» в кожному класі наркотиків в ADAMS (усі види спорту) за 2020 р.

За вище поданими даними ми бачимо, що увесь світ загрузнув у проблемах з допінгом. Хтось менше, хтось більше. Проаналізувавши статистичні дані з офіційних сайтів ВАДА та Національного антидопінгового центру (НАДЦ) ми можемо назвати результати дослідження та головні факти про проблеми допінгу в професійному спорті:

1. Найбільшу кількість порушень з 2013 по 2019 рік було зафіксовано у 2013 році (1953).

2. Країна, яка найчастіше порушувала антидопінгові правила за 2019 рік – Росія (167), за що спортивний арбітражний суд (CAS) у Лозанні усунув російських спортсменів від участі у великих міжнародних змаганнях під національним прапором на два роки. До 16 грудня 2022 року вони зможуть брати участь в Олімпійських та Параолімпійських іграх, а також у чемпіонатах світу лише під нейтральним прапором та при виконанні певних умов. На другому місці стоїть Італія (157), далі йде Індія (152). Україна стоїть на 10 місці (за 2019 рік – 46).

3. До топ-4 самих «брудних» видів спорту у світі входять: легка атлетика, велоспорт, паверліфтинг та важка атлетика.

4. Найпопулярнішими забороненими речовинами серед спортсменів за 2020 рік є анаболічні стероїди (704), стимулятори (225) та діуретики (213) [2, 3].

Після взятих інтерв'ю журналом «Sports Illustrated» можна побачити, що багатьох спортсменів цікавить порушення всесвітніх антидопінгових правил, швидка перемога, короткотривала слава та смерть, ніж здоровий та чесний спорт.

Іноді свідомо, закамуюфльовані, з мережею спеціалістів позаду чи самотійно, деякі спортсмени думають «може, мене не зловлять», тому обирають йти проти правил.

Висновки. Дивлячись на історію допінгу, можемо зробити висновок, що у наш час перемагають не спортсмени, а фармацевти, що зробили з великого спорту бізнес та налагоджену систему, якій не страшні допінг-контролі. Спорт сьогодні –це про гроші, рекрамні контракти, спонсори, та рідко про здоров'я.

Навіть часто величезні та незворотні ризики для власного здоров'я не зупиняють спортсменів та їх тренерів.

У наш час є вирішення цього питання, у якому головну роль грають тренер та батьки юних спортсменів. Саме вони підштовхують своїх підопічних та дітей або на поганий, або на хороший шлях.

Також наразі є альтернатива допінгу, тобто речовини, які не заборонені до вживання. Вони не несуть загрози здоров'ю та життю спортсменів.

Але кожний робить власний висновок. А гадати правильний він був чи ні, може вже бути пізно.

Використана література

1. Спортивний журнал «Sports Illustrated» URL: www.si.com.
2. Національний антидопінговий центр України URL: nadc.org.ua (дата звернення 01.05.22).
3. Всесвітнє антидопінгове агентство URL: www.BADA-ama.org (дата звернення: 01.05.2022).